

Малицька Ірина Дмитрівна

старший науковий співробітник

Відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
м. Київ, Україна

МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ІК-КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ШКОЛАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Процес оцінювання навчальних досягнень учнів, критерії і підходи до його проведення, методи та інструменти, які використовують вчителі, залишаються одними з основних тем, що обговорюються зарубіжними і вітчизняними освітянами. Залежність формування методів оцінювання знань від навчальних програм окреслює критерії і підходи до проведення поточного і підсумкового оцінювання в кожній країні окремо, відповідаючи своїм національним освітнім стандартам.

Для країн Європи спільним орієнтиром залишаються установчі міжнародні документи, які впливають на проведення освітніх реформ у системах освіти країн-членів ЄС: Стратегічна рамка ЄС з освіти і підготовки 2020 (EU's Strategic Framework for Education and Training 2020) [1], Цифровий план дій для Європи (Digital Agenda for Europe) [2], Рекомендації Європейського Парламенту і Ради („Ключові компетентності для навчання упродовж життя” 2006 (Key Competences for Lifelong Learning, 2006) [3], „Європейська рамка кваліфікацій для освіти упродовж життя” (European Qualifications Framework for Lifelong Learning, 2008) [4] та інші.

Проблемами реформування зарубіжних систем освіти, системи освіти Великої Британії зокрема, займаються такі науковці як: Клайд Чітті, Дерек Гіллард, Девід Колбі, Роберт Філліпс; українські учені Лавриченко Н. М., Локшина О. І., Першукова О. О., Пуховська Л. П.; російські учені Алексєвич С. Ю, Воскресенська Н. М., Вульфсон Б. Л., Джуринський А. Н.

Оцінювання компетентностей, зокрема інформаційно-комунікаційної є предметом дослідження таких вітчизняних учених як: Биков В. Ю., Морзе Н. В., Лукіна Т. О., Ляшенко О. І., Жук Ю. О., Жалдак М. І., Спірін О. М., Овчарук О. В., Литвинова С. Г. та ін.) і зарубіжних (Г. Айзенк, С. Берт, К. Гіпс, Д. Уільям та інші) учених.

Підходи до оцінювання ІК-компетентності учнів шкіл Великої Британії базуються на завданнях, окреслених Новим Національним курикулумом з Комп'ютерингу, який розроблений для всіх ключових етапів навчання у школі (Key Stage1 — Key Stage4).

Зважаючи на відміну порівневого оцінювання, Департамент освіти Великої Британії спільно з Комп'ютеринг у школі (Computing at School) розробили *Рамку з оцінювання навчальних досягнень (Progression Pathways Assessment Framework)*, яка допомагає вчителям шкіл Великої Британії на практиці проводити оцінювання навчальних досягнень учнів з Комп'ютерингу відповідно до визначених дескрипторів (5 рівнів для початкової школи і 4 рівні для середньої школи — від найпростішого до найскладнішого рівня), охоплюючи 1–3-й ключові етапи навчання (KS1-KS3) [5].

Наприкінці 4-го ключового етапу навчання (KS4) потрібно обирати одну з кваліфікацій (комп'ютерні науки або інформаційні технології), складаючи випускні екзамени і тести.

Отже, оцінювання навчальних досягнень учнів з Комп'ютерингу для ключових етапів навчання KS1-KS3, оцінювання ІК-компетентності, проводиться, орієнтуючись на досягнення рівня знань, умінь та навичок, які учень опанував, вивчаючи навчальний курс, їх застосовує під час навчання з інших предметів і поза школою окреслених вищезазначеними дескрипторами. Методи та інструменти процесу оцінювання ІК-компетентності постійно оновлюються й адаптуються вчителями на практиці.

Департамент освіти Великої Британії разом з мережею Комп'ютер у школі (Computer at School — CAS) і Національною асоціацією з удосконалення компютерної освіти Naase рекомендує учителям спиратися на досвід з оцінювання навчальних досягнень учнів з інших предметів, використовуючи його для проведення поточного і підсумкового оцінювання ІК-компетентності на ключових етапах навчання KS1 – KS3 [6].

Наприклад, пропонується оцінювати індивідуальний рівень ІК-компетентності учнів під час проведення проектної діяльності або створення шкільного (класного) блогу (колаборативна, командна діяльність), портфоліо кожного учня, у якому відображені вміння й навички, які він демонстрував протягом усього періоду ключового етапу навчання. У цьому процесі застосовуються такі методи як: самооцінка, оцінка однолітків, постановка завдань, відкрите анкетування.

У процесі викладання й оцінювання отриманих знань з Комп'ютингу, рівня ІК-компетентності, використовуються розроблені з цією метою навчальні середовища: соціальне навчальне середовище Makewaves; Khan Academy надає безкоштовне навчання з Програмування для дітей і дорослих, починаючи з початкової школи; віртуальне безкоштовне середовище Scratch; віртуальне середовище Kodu.

Популярним інструментом для початкової і середньої школи є сайт Відкриті значки (бейджи) (Open Badges) [7], розроблений компанією Rising Stars спільно з Makewaves відповідно новому Національному курикулуму з Комп'ютингу. Набір цифрових бейджів відповідає цілям навчальних програм, учень отримує значок, який з'являється онлайн на сайті, тільки у випадку виконання поставленого перед ним завдання, демонструючи яких саме вмінь і навичок він досяг наприкінці ключового етапу навчання.

Оцінювання ІК-компетентності наприкінці *4-го ключового етапу навчання (Key Stage 4)* має свої значні відмінності з огляду на те, що цей етап завершує навчання у загальносередній школі, учень отримує Сертифікат середньої освіти GCSE (General Certificate of Secondary Education) і кваліфікацію, яку він обрав. Відповідно до окреслених завдань **4-го ключового етапу навчання (Key Stage 4) (учні віком 14–16 років)** предмету Комп'ютинг учні повинні мати можливість вивчати аспекти інформаційних технологій і комп'ютерних наук на достатньо поглибленому рівні, для того щоб надалі вони могли перейти на більш високі рівні навчання або професійної кар'єри.

З огляду на це, наприкінці 4-го ключового етапу навчання (Key Stage 4) у школах Великої Британії практикують проводити оцінювання з Комп'ютингу, визначаючи рівень ІК-компетентності, складаючи обов'язковий іспит і відповідний тест, який може бути замінений на курсову роботу або проект, що визначається безпосередньо самою школою. Попри це, оцінювання може здійснюватися на навчальних платформах, розроблених деякими університетами, наприклад, Кембріджським, яка є постійнодіючим, безкоштовним курсом з Комп'ютингу, розрахованим на учнів віком 14–16 років «Відкритий он-лайн курс OCR — MOOC» (Massive Open Online Course), на якому учень проходить навчання, здає відповідні іспити, проходить автоматичне оцінювання [8].

Якщо учень обрав професійну підготовку, наприклад, з комп'ютерних наук, наприкінці навчання він отримує відповідну кваліфікацію, яка визначається Кваліфікаційною і кредитною рамкою (Qualifications and Credit Framework - QCF), затвердженою в Англії, Північній Ірландії та Уельсі і яка відповідає Європейській кваліфікаційній рамці (European Qualifications Framework — EQF). У Шотландії діє своя система — Шотландська кредитна і кваліфікаційна рамка (Scottish Credit and Qualifications Framework) [9].

Кожен кваліфікаційний рівень оцінюється кредитами (1 кредит — 10 навчальних годин), після проходження яких учень отримує: свідоцтво — 1–12 кредитів; сертифікат — 13–36 кредитів ; диплом — 37 і більше кредитів.

У визначені кваліфікацій задіяні організація Навчаючі машини (The Learning Machine Ltd —TLM), яка є акредитованою в Організації з регуляції кваліфікацій, екзаменів та оцінювання в Англії і Північній Ірландії (Ofqual — The Office of Qualifications and Examinations Regulation), Національна асоціація з удосконалення комп'ютерної освіти Naace (The National Association for the Advancement of Computer Education), Британське комп'ютерне товариство BCS (British Computer Society) та інші.

Отже, методи й інструменти з оцінювання ІК-компетентності учнів постійно розробляються, упроваджуються й обговорюються освітньою спільнотою Великої Британії для вибору найбільш вдалих з точки зору практичного застосування. Відповідні рекомендації розміщуються на сторінках сайтів у мережі Інтернет: Національна асоціація з удосконалення комп'ютерної освіти Naace, мережа Комп'ютер у школі (Computing at School), Включено Комп'ютинг (Switched on Computing) тощо.

У процесі вдосконалення оцінювання навчальних досягнень учнів, зокрема ІК-компетентності, беруть участь різні освітні структури й інституції, що мають відношення до інформаційних технологій (Департамент освіти Великої Британії, Організація з регуляції кваліфікацій, екзаменів та оцінювання в Англії і Північній Ірландії, Національна асоціація з удосконалення комп'ютерної освіти, Британське комп'ютерне товариство, освітні мережі і спільноти).

Список використаних джерел.

1. Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020') 2009/C 119/02 / EUR-lex access to European Union Law [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/;ELX_SESSIONID=hbyVJK0CTK1WGDGKnG4bl8Tp2T2mwwknj38V6yqnl81BD6NwXQBy!-1095106434?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/;ELX_SESSIONID=hbyVJK0CTK1WGDGKnG4bl8Tp2T2mwwknj38V6yqnl81BD6NwXQBy!-1095106434?uri=CELEX:52009XG0528(01)).
2. Digital Agenda for Europe (DAE) [Електронний ресурс] / European Commission official site. — Режим доступу : <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-agenda-europe>
3. Key Competences for Lifelong Learning, 2006) [Електронний ресурс] / сайт Європейського Союзу. — Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_en.htm.
4. European Qualifications Framework for Lifelong Learning, 2008 [Електронний ресурс] / Сайт Європейського Союзу. — Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/c11104_en.htm.
5. Progression Pathways Assessment Framework [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://community.computingschool.org.uk/resources/1692>
6. Національна асоціація з удосконалення комп'ютерної освіти Naace [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.naace.co.uk/curriculum/secondaryguide>
7. Open Badges [Електронний ресурс] / Computing at School. — Режим доступу: <http://community.computingschool.org.uk/resources/2595>
8. Massive Open Online Course [Електронний ресурс]. — Режим доступу у: www.cambridgecsecomputing.org/.
9. Кваліфікаційна і кредитна рамка [Електронний ресурс] / Naace official site. — Режим доступу : <http://www.naace.co.uk/curriculum/qualifications>
10. Малицька І.Д. Оцінювання ІК-компетентності учнів у школах Великої Британії [Електронний ресурс] / І.Д.Малицька // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2015. — № 5 (49). — Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1297/962>